

Kertomus U r s a n toiminnasta toimintakautena 1944 - 1945.
=====

Kuten tätä edellisestä vuosikertomuksesta muistettaneen, ei Ursalla useiden syiden takia ollut syyskaudella 1944 toimintaa juuri lainkaan. Vuosikokouskin pidettiin vasta tammikuussa 1945. Tämä nyt esissä oleva vuosikertomus onkin siis oikeastaan poikkeuksellisen lyhyen, mutta samalla poikkeuksellisen vilkkaan, vain vajaan vuoden käsittävän toimintakauden kertomus.

I Jäsenasiat.

Viime vuosikokouksen aikana Ursaan kuului 2 kunniajäsentä, 65 vakinaista ja 93 vuosijäsentä, eli yhteensä 160 jäsentä. Toimintakauden kuluessa jäsenluettelosta on poistettu 2 jäsentä kuolleena ja neljä eronneena. Kun uusia jäseniä on merkitty kirjoihin 44 ja eräitä siirtoja osastosta toiseen asuinpaikkojen muutosten takia on tehty, on Ursan tämänhetkinen jäsentilasto seuraava:

Kunniajäseniä: pääosastossa 1 1
yl. maaseutuosastossa 1 , yhteensä 2.

Vakin.jäseniä: pääosastossa 50
Mikkelin paik.osastossa 6
Ylä-Vuoksen paik. -"- 1
Yl.maaseutuosastossa 11, yhteensä 68

Vuosijäseniä: Pääosastossa 75
Mikkelin paik.osastossa 2
Ylä-Vuoksen paik. -"- 17
Yl.maaseutuosastossa 34, yhteensä 128

Kaikkiaan kuuluu siis pääosastoon 126, Mikkelin paikallisosastoon 8, Ylä-Vuoksen paikallisosastoon 18 ja yleiseen maaseutuosastoon 46 ursalaista ja yhdistyksemme koko jäsenluku on 198.

Merkittävä osa lisäyksestä johtuu toimintakauden aikana perustetusta Ylä-Vuoksen paikallisosastosta.

II Hallinto.

Yhdistyksen vuosikokouksessa 10.1.194⁴ hallitukseen valittiin seuraavat henkilöt:

puheenjohtajaksi	prof. V. A. Heiskanen,
varapuheenjohtajaksi	kouluneuvos Niilo Kallio,
sihteeriksi	tohtori Pentti Kalaja,
jäseniksi	professori Gustaf Järnefelt ja
	tohtori R. A. Hirvonen,
varajäseniksi	taiteilija Matti Wären ja
	maisteri Erkki Kääriäinen.

Hallitus valitsi toht. Hirvosen varainhoitajaksi. Kirjaston hoito on edelleen ollut uskottuna allekirjoittaneen sihteerin huoleksi.

Tilinyarkastajina ovat olleet tohtorit Yrjö Leinberg ja Risto Jurva, varalla tohtori T.J. Kukkamäki ja maisteri Tauno Honkasalo.

Toimintakauden kuluessa ei hallinnossa ole tapahtunut mitään muutoksia.

III Hallituksen kokoukset.

Hallituksella on ollut toimintakauden kuluessa viisi kokousta. Tärkeimmät niissä käsitellyistä asioista ovat seuraavat.

Osittain pommitusten, osittain lähistöellä majoilleitten it.joukkojen käytön johdosta Ursan tähtitorni oli keväällä ja syksyllä 1944 joutunut huonoon kuntoon. Torni kunnostettiin perinpohjin talvella ja keväällä 1945 niin että se ehti jo kevään 1945 näytantökaudeksi valmiiksi. Viimeistelyjä, kuten maalauksia, suoritettiin myöhemminkin. Osan kustannuksista maksoi puolustusvoimat, pääosan jäädessä Ursan kannettavaksi. Kulujen peittämiseksi on anottu Opetusministeriöstä ylimääräistä avustusta, mutta asia ei ole ratkennut vielä.

Harrastelijoitten kaukoputkitarpeen tyydyttämiseksi Ursa ryhtyi välittämään prof. Väisälän tarjoamia kaukoputkia. Kaikille niille jäsenille, jotka ilmoittivat olevansa kiinnostuneita asiasta lähetettiin kaukoputkien hintoja koskeva kiertokirje ja useat ursalaiset tilasivat putkia tai lins-

sejä, joko Ursan välityksellä tai suoraan valmistajalta. Myös Ursalle päätettiin tilata kolme uutta harrastelijakaukoputkea. Valitettavasti prof. Väisälän monien kiireitten vuoksi tilattuja kaukoputkia ei ole vielä lääkään voitu saada.

Hallituksen yritykset saada lupa esittää Ursan opetuselokuva "Luomakunnan ihmeet" kevätkaudella Helsingissä yleisölle ei johtanut tulokseen, koska saksalaista alkuperää olevien elokuvien esityskieltoa ei tämänkään filmin khdalta saatu lievennetyksi.

IV Ursan yleiset kokoukset.

Toimintakauden aikana yhdistyksellä oli kolme yleistä kokousta. Vuosikokouksessa 10.1. vuosikokouksen käsiteltäviksi kuuluvien asioiden lisäksi prof. Gustaf Järnefelt esitelmöi tähtien kirjo-opillisesta etäisyydenmääräyksestä ja tohtori T.J.Kukkamäki tanskalaisesta tähtitieteellisestä ja fyysikosta Ole Römeristä. Kokouksessa oli läsnä 45 henkilöä jäseniä ja yleisöä.

Kokouksessa 5.3. toht. Urpo Kuuskoski piti esitelmän aiheesta: "Tähtitieteen harrastelu kouluasteella". Esitelmänjohdosta virisi vilkas keskustelu ja prof. Heiskanen ehdotuksesta valittiin toimikunta, jonka tehtäväksi tuli suunnitella ja laatia ohjekirjanen tähtitieteen harrastajille. Kokouksen toisen esitelmän piti toht. E. Sucksdorff revontulista. Tässä kokouksessa oli läsnä 46 henkeä.

Kolmas yleinen kokous pidettiin 11.4. Puheenjohtaja, prof. Heiskanen esitelmöi tällöin jättiläistähdistä ja kääpiötähdistä ja tohtori Jaakko Tuominen esitelmöi kuun kraaterien synnystä. Tässä kolmannessa kokouksessa oli läsnä 51 henkeä.

On sanottava, että yleisten kokousten yleisömenestys oli koko toimintakauden ajan kiitettävä.

V Kirjasto.

Kirjastoon on ostamalla tai lahjoitusten kautta saatu toimintavuoden

aikana 20 nidettä. Saksalaisten aikakausilehtien Die Sterne ja Die Himmelswelt lakattua ilmestymästä on vuonna 1945 vain aikakausilehdet Populär Astronomisk Tidskrift, Nordisk Astronomisk Tidsskrift ja NAT:n Aktuelle Meddelelser tulleet Ursalle.

Kirjasto käsittää nykyään kaikkiaan 142 nidettä kirjoja ja 91 vuosikertaa aikakausikirjoja. Tämän vuosikokouksen kutsukirjeitten yhteydessä kaikille Ursan jäsenille lähetettiin kirjaston uusittu luettelo.

VI Muu toiminta.

Tärkeimpänä tapahtumana muusta toiminnasta on mainittava jäsentilastosta ilmenevä Ylä-Vuoksen paikallisosaston perustaminen. Paikallisosasto toimi viime kevätkautena varsin vilkkaasti. Kiittäen on tunnustettava paikallisosaston perustajan ja johtajan kanttori Toivo Kiurun näin menestyttä saavuttanut työ Ursan tarkoitusperän, tähtitieteen harrastuksen levittämisen hyväksi.

Ursan torni on ollut avoinna maaliskuun puolivälistä huhtikuun loppuun. Samaan tapaan kuin rauhan aikana ennenkin. Tornissakävijöitten lukumäärä kohosi suureksi aina jos sanomalehdissä ilmoittamisen jälkeen seurasi kirkkaita aukioloiltoja, mutta valitettavasti sääet harmillisen itsepintaisesti pysyttelivät aukioloiltoina pilvisinä melkein koko näytöntökauden ajan vähentäen siten tornin käyttömahdollisuutta.

Viime vuosikertomuksessa mainittu esitelmäsarja Yleisradiossa, jossa esitelmöitsijöinäolivat prof. V.A.Heiskan, tohtori Uno Pesonen ja allekirjoittanut, jatkui viime kevääseen saakka. Lisäksi pitivät kaksi viimeksimainittua kumpikin yhden radioesitelmän auringonpimennyksistä.. Nämä esitelmät ja sanomalehdissä melko usein olleet tähtitieteelliset kirjoitukset vaikuttivat ilmeisesti voimakkaasti Ursan toimistotyöhön. Esimerkiksi kirjeenvaihto, joka hiljaisimpina takavuosina kohosi 30 - 40 kirjeeseen vuodessa, oli viime toimintavuotena aivan poikkeuksellisen runsas

nousten 165 kirjeeseen.

Loppulauseeksi voidaan entistä suuremmalla syyllä toistaa viime toimintavuoden kertomuksen loppulause melkein muuttamattomana: Jäsenmäärän jatkunut kasvaminen, kirjaston lainaustoiminnan vilkkaus ja kokouksiin osallistumisen runsaus sekä ennen kaikkea maaseutulaisten tähtitieteenharrastuksen voimakas lisääntyminen osoittavat, että maaperä Ursan toimeliaalle työskentelylle on varsin otollinen.

Pentti Kalaja.
sihteeri.